СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 125. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 27-го червня 1945. No. 125. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 27, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕМА ПОЗИЧКА ПРИНЕСЛА ПОНАД 20 БІЛІОНІВ

Сема Воєнна Позичка, яка оприлюднює секретар скарбу Генрі Моргентав, принесла досі понад 20 біліонів долярів і побила всі попередні позичкові кампанії. Можливо, що Сема Позичка перевищить навіть Шесту, яка принесла понад 21 з половиною біліонів.

Одначе теперішня позичка має цю недостачу, що приватні одиниці мали розкупити бондів на 7 біліонів, а другу половину мали дати банки. Між тим приватні одиниці закупили досі бондів за $6,959,000,000, отже ще не достає $41,000,000.

ВЕТЕРАНИ БУДУТЬ ПРАВИТИ АМЕРИКОЮ — КАЖЕ ТРУМАН.

Президент Гері С. Труман відвідав шпиталь ранених вояків у теперішній війні у Портленд, в стейті Орегон. У розмові з ветеранами він сказав, що „в наступній генерації ветерани теперішньої війни будуть правити цим краєм. Вони воювали, щоб його спасти, а тепер воюють, щоб його втримати і це їх обовязок".

ДЕЛЕГАТИ ПРИНЯЛИ ЧАРТЕР.

Президент Труман прибув до Сан Франсиско на закінчення світової конференції і приготований з промовою при її замкненню вівторок. Тимчасом у понеділок 25. червня в год. 10.53 ввечер делегати 50 держав зібралися на повне засідання і стоячи приняли чартер нової міжнародньої організації для миру й забезпеки, котра ще не має урядової назви.

Хвалить міжнародний чартер

Сенатор Ванденберг, один з американських делегатів, висловив погляд, що не буде трудностей при ратифікації міжнародного чартеру американським сенатом, бо чартер має здорову підставу.

Джан Фостер Долес, один із дорадників Републиканської Партії для американської урядової делегації, заявив, що „значіння чартеру Обєднаних Держав буде велитенське, коли американська публика його зрозуміє".

ТУНЕЛЬ З БРУКЛИНА ДО СТЕЙТЕН АЙЛЕНД.

Давно плянований тунель з Бруклина попід морський пролив до дільниці Стейтен Айленд має коштувати $73,000,000. Нюйорська влада тунелю приготовила вже кінцеві пляни для будови, яка має тривати 5 літ. Буде це тунель для переїзду авт і троків.

НЕГОДУЮТЬ НА ПРОТИРОСІЙСЬКІ РОЗМОВИ.

На обіді виданім на честь письменника Тамеса Мана в готелю Волдорф Асторії в Ню Йорку промовляв секретар нутрішніх справ Гаролд Л. Ікес. Він висловив негодування проти цих, що шепотом ведуть кампанію проти Росії і юдять до війни з нею. Ікес каже, що це „робить нас підозрілими і нервовими". Ікес питається, чому то ми маємо йти до війни проти нашого теперішнього союзника, коли він самий потребує миру і не має причин іти війною проти Америки? Росія потребує миру для розвитку своїх природних багатств і щоб загосподарити свої безмежні поля.

ПРОСЯТЬ РОБІТНИКІВ, ЩОБ ПРАЦЮВАЛИ 4. ЛИПНЯ.

Предсідник Ради Воєнної Продукції А. Круг оприлюднив апель до робітників занятих у воєнним промислі, щоб вони не покидали праці в День Незалежности 4. липня і щоб у такий спосіб помогли до прискорення перемоги над Японією. „Втрата у продукції може бути втратою у бою" — твердить Круг.

СВАРНЯ МІЖ ЮНІЯМИ МОЖЕ СТРИМАТИ ПРАЦЮ В ДІТРОЙТІ.

Сварня між юніями приналежними до Конгресу Промислових Організацій і цими, що належать до Американської Федерації Праці може викликати застій у роботах для реконверзії у яких 300 фабриках. Одна й друга організація домається першенства для своїх робітників у праці при інсталяції машинерії в будинках, призначених для переміни воєнного промислу на мирний. Вчасі таких переговорів остають нечинними 22,000 робітників підприємства Пакарда і Крайслера.

АМЕРИКА ВТРАТИЛА 105 КОРАБЛІВ В ЕВРОПЕЙСЬКІЙ ВІЙНІ.

На підставі оповістки департаменту війни американське населення довідується, що Злучені Держави втратили в европейській війні 105 затоплених кораблів, а 5 ушкоджених.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,
чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі"?

Викінчено получення Дніпра й Буга каналом до Балтійського моря

Офіс Воєнних Інформацій у Вашингтоні звідомляє, що ріку Дніпро получено з рікою Буг через ріку Припять, а тому, що Буг впадає до Висли, довершено получення Дніпра з Бальтійським морем. Таку вістку передало московське радіо.

Звісно було, що ще перед війною будовано канал від Припяти до Буга. Вчасі війни німці пробували цей канал знищити, але як прийшла Червона Армія, Совети поспішно його відбудували і докінчили. Незабаром, як сповістило московське радіо, пічнеться корабельна плавба цим каналом.

АРҐЕНТИНСЬКИЙ УРЯД ЗНУЩАЄТЬСЯ НАД УКРАЇНЦЯМИ Й ІНШИМИ ЧУЖИНЦЯМИ

До ґазети Ню Йорк Таймс телеграфує з Буенос Айрес кореспондент Арнолло Кортесі, що державна жандармерія в околиці Шако, на самім північнім краю Арґентини, поводиться незвичайно брутально з політичними вязнями. „Цей, майже неймовірний епізод, обіймає українців, чехів, поляків і болгар, але не є виключені теж і арґентинці" — сказано в телеграмі з 25. червня. Арештованим закидали большевизм, але вони у своїх заприсяжених зізнаннях до суду виказали нестійність закидів. Трактування вязнів було таке нелюдяне, що адвокатська палата міста Резістенція переняла на себе масову оборону вязнів.

Ґазети друкують зажалення політичних вязнів, між ін. українець Ілля Юрошко каже, що його тримали 5 днів без їжи й води. Його привязували до лавки і пускали електричний струм через нього, доки він не зімлів. У телеграмі згадуються ще такі імена: Базіліо Глушан, або Грушен; Ґреґоріо Абрамчук, Іван Сіска або Зіска і кажуть, що це поляки. Всі вони описують тортури жандармерії.

ЛЕНД-ЛІЗ ВИСИЛАЮТЬ СОВЄТСЬКІЙ АРМІЇ НА СИБІР

Адміністратор Чужинної Економії Ліо Т. Кравлі оприлюднює, що Злучені Держави висилають дальше допомогу на підставі Ленд-Лізу совєтській армії на Сибірі, щоб у такий спосіб тримати цю армію в готовости проти Японії. Можливість приступлення Росії до війни по стороні Злучених Держав приневолює Японію тримати велику армію в Манджурії, а це ослаблює її фронт проти Америки. Висилка помочи на Сибір відбувається за дорученням американської воєнної команди.

О'Келі президентом Ірляндії

Серед урочистих парад заприсяжено в столиці Ірляндії Доблині Сіна Т. О'Келі як другого президента Ірляндії. Церемонія заприсяження відбулася в салі Св. Патрика в доблинськім замку в приявности церковних провідників католицьких і протестантських.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД У ЛОНДОНІ ПРОТЕСТУЄ

Арцішевскі, премієр польського уряду в Лондоні, зложив на руки представників аліянтських урядів урочистий протест проти рішень конференції польських провідників у Москві. Британські ґазети кажуть, що протест не буде мати ніякого практичного наслідку.

ПОЛЯКИ КАЖУТЬ НІМЦЯМ ЗАБИРАТИСЯ З ПОМОРЯ

Люблинське радіо доносить, що польський уряд Польщі задумує перевести цілковиту польонізацію західного Поморя, що давніше було під німецьким пануванням. В тій ціли уряд приказав усім німцям у Поморю вибратися з краю.

Говорив полковник Борковіч, повновласник уряду Польщі для західного Поморя: „Ми радимо німцям, що живуть у західнім Поморю, їхати до Німеччини. Одначе ми не будемо наслідувати Гітлера: поляк у тих краях є паном, але не катом. Поки німці виїдуть з Поморя, вони мають працювати під нашим строгим доглядом".

БОРОТЬБА ЗА ПОВОРОТ КОРОЛЯ ДО БЕЛЬҐІЇ

Бельґійський король вислав до бельґійського парляменту заяву, що він не зрікається добровільно престола й задумує вертатись до краю.

Марто, міністер публичного здоровля й представник комуністичної партії, заявив публично, що міліон бельґійських робітників готові вийти на загальний страйк, якщо король Леопольд важиться вертатись до Бельґії. Він назвав королівський лист наївним маневром, що в нічому не може змінити ситуації. Марто пригадує, що генерал Мерш, котрого Леопольд вибрав своїм кандидатом на премієрство, співпрацював з націстами й в 1940. році робив з ними загальну нагінку на комуністів.

ЄДНІСТЬ ПАРТІЙ У ФРАНЦІЇ СЛАБНЕ

Обсерватори політичного життя в Франції стверджують, що там видно виразно ослаблення єдности французьких політичних партій, що повстала була наперед під натиском німецької окупації, а потім під впливом виборів. Соціялістична й комуністична партія, що підчас виборів часто ходили разом, тепер щодалі тим більше розходяться.

НАГРОБНИК ДЛЯ ПОКІЙНОГО ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА. — Нарис простого каміння, що має накрити гріб президента Рузвелта в Гайд Парку, Ню Йорку. Він має 8 стіп довжини, 4 стопи ширини та 3 стопи висоти.

БЕРУТЬ У КЛІЩІ ЯПОНЦІВ НА ЛЮСОНІ

Американські війська 37. Дивізії затісняють з двох боків свій натиск на 20,000 японців, найбільшу силу, що осталася на филипінськім острові Люсоні. Піймано їх у долині ріки Кагаяну яких чотири милі від міста Туґеґарао. В наступі на них помагають теж частини 11. Дивізії, перевезені повітрям, та филипінські партизани, що находяться в самому місті.

БЮТЬ ПО ЯПОНЦЯХ В ІНДІЇ З ЛІТАКІВ.

Генерал МекАртур подає, що американські літаки били сильно по японських військах і позиціях на острові Борнео й по інших пунктах Східних Індій.

Сухоземні операції австралійських військ на Борнео були обмежені до діяльности патруль. Комунікат не подає, як далеко находяться австралійці від нафтових терені Мірі.

При березі острова Борнеа аліянтські літаки знищили ворогови чотири прибережні кораблі та ушкодили кілька інших, що їх будовано коло Понтіянаку на західнім березі острова.

ЯПОНЦІ ВІДСТУПАЮТЬ З БАЛИК ПАПАНУ В ГЛИБИНУ.

Японці почали евакувати війська й цивільне населення з округи Балик Папану, на східнім побережжю Борнеа, вглиб острова.

Евакуацію признало вже японське радіо.

ЯПОНЦІ ВОЮЮТЬ ЗАВЗЯТО ЗА КВЕЙЛИН.

Китайські війська зустрілися зо завзятим ворожим опором 15 миль на північний захід від Квейлину. Китайці пробують новою офензивою заняти столицю провінції, де колись находилася найбільша база американських летунів у південно-центральнім Китаю.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ НА ОКІНАВІ РОСТУТЬ ДАЛІ.

Загальне число японських утрат на острові Окінаві далі зросло й досягло вже 110,000. За комунікатом адмірала Нимица, японці утратили по вівторок рано 110,549 вояків, з того числа 8,696 полонених. За останній день далося взяти в полон 794 японців.

ЦИВІЛЬНА АРМІЯ ЯПОНІЇ ДІСТАЄ СЕБЕГУБНИЙ ПРИКАЗ.

На випадок інвазії островів властивої Японії японський уряд приготовляє так званий Народній Добровольний Корпус, котрого члени обовязані воювати проти американців усякими можливими засобами. Кожного учасника Корпусу зобовязує уряд не дозволити себе взяти в полон живцем, але вмерти почесною смертю. Остання книжочка з інструкціями для членів Корпусу так і говорить виразно про обовязок японця поповнити себегубство на випадок, якби йому не було іншого виходу зо ситуації.

Пропаганда щодо цього Народнього Добровольчого Корпусу підчеркує весь час, що його організується з цілю поставити його під особисту команду японського цісаря.

ЯПОНЦІ ПОЧИНАЮТЬ БОМБАРДУВАТИ ОКІНАВУ.

Ворожі літаки почали в неділю бомбардувати американські війська на Окінаві та американські кораблі при його берегах. У цих рейдах ворог утратив у неділю два літаки.

Американські летуни доконали кольосального рейду на японські воєнні фабрики на острові Формозі. Токіо каже, що цілі міста знищено в тому рейді.

АЛІЯНТИ ГОТОВІ ВВІЙТИ ДО ВІДНЯ.

Аліянтські окупаційні війська готові ввійти до Відня протягом найближчих трьох тижнів. Американська окупаційна армія буде розмірно мала. Створено її в північній Італії. Вона займе невеличку частину Відня.

Відень, колись відомий з легкого життя, штуки й музики, нині в багатьох місцях купа грузів, серед котрих живе голодне населення, дожидає нетерпеливо приходу американців і британців. Віденці кажуть, що москалі дають їм тепер досить музики, але не досить хліба.

НІМЕЦЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ПРОТИ ЗАВЕДЕННЯ СОВЄТІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецька комуністична партія видала в Берліні маніфест до німецького народу, в котрім заявляється проти заведення тепер у Німеччині системи совєтів. Замісць цього заявляється за заведення коаліційної парляментарної системи та розвою приватних підприємств опертих на зиску.

Перед приходом Гітлера до влади в 1933. році німецька комуністична партія була третьою щодо величини німецькою партією, мала при парляментарних виборах 5 міліонів голосів та вибрала була до парляменту 81 посла. Гітлерова пропаганда звертається в першу чергу проти большевиків, а концентраційні табори виправдувано перед народом головно як засіб боротьби проти комунізму.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Московська конференція в справі Польщі

Майже одночасно зо закінченням процесу проти 16 польських провідників, обвинувачених советським урядом за диверзійну акцію проти советських збройних сил, воюючих проти Німеччини, покінчилася в Москві конференція представників польського уряду в Варшаві з представниками польських ґруп у краю й поза границею в справі поширення основ варшавського уряду згідно з постановами конференції Трьох Потуг у Ялті.

У самому висліді цих нарад нема нічого несподіваного. Згори можна було знати, що як до такої конференції справді прийде, то вона рішиться на якийсь компроміс, в котрому одначе теперішний уряд у Варшаві буде далі мати перевагу. Так і сталося: варшавський уряд, котрий польський уряд у Лондоні називає московським ставлеником, задержав далі з 21 місць 16, віддаючи іншим усего 5. Як можна було згори знати, новий уряд буде опанований трома партіями: комуністичною, соціялістичною й селянською. Новиною можна хіба назвати вирішення проблеми спірного питання президентури Польщі через створення президентської ради зо сімох членів, до котрої ввійшли зпоза Польщі Вітос, провідник польської селянської партії, та проф. Станіслав Ґрабскі, провідник вшехполяків, котрий в майбутній Польщі найде певно мало нагоди цькувати проти українців, що він уважав досі головною ціллю свого життя.

Як компроміс більше радикальних елементів польського народу, з польського робітництва, селянства й дрібної буржуазії, він певно не вдоволить шляхти та тих кругів, що без огляду на свої інтереси, ба навіть свою формальну ідеольоґію, були під впливом шляхти. Не вдоволить теж компроміс тих людей з польського уряду в Лондоні, що заняли супроти Москви непримирне становище. Вони певно ще далі будуть ворогувати проти нового польського уряду в Варшаві, як вони ворогували проти старого. Вони певно будуть старатися здержати поворот мас польської іміґрації й вояцтва до краю та вдержати серед них надалі симпатії до себе. Їх акція одначе буде мати на будуче поважні трудноці, бо як лише новий уряд у Варшаві буде визнаний Британією й Америкою, польському урядови в Лондоні буде відобрана допомога, яку він побирав з фондів Обеднаних Держав, а за яку він останніми часами тільки й робив, що вів пропаґанду проти Москви й польського уряду в Варшаві. Прийдеться тоді польському урядови в Лондоні найти нові жерела для свого удержання, очевидно серед великої польської іміґрації в Америці й Европі.

Отже московська конференція спору серед поляків властиво не закінчила. Закінчила вона одначе сварку між трьома потугами, між советським Союзом з одного, та Америкою й Британією з другого боку. Московською конференцією усунула одну з важніших перешкод для співпраці трьох потуг.

Коли не паперові, то незвичайно великі осяги конференції

З огляду, що конференція в Сан Франсиско покінчилася додатнім результатом, навіть недавні недовірчиві люди приходять до висновку, що це одна з найважніших подій у світовій історії для створення основ довготривалого миру. Одначе тому, що постанови конференції ще не введено в життя, ані їх не ратифікували поодинокі держави, вони лишаються постановами на папері. Вони можуть ще остати „паперовими" так довго, доки не почуємо вістей, що їх наділі пробують вводити поодинокі держави на своїх територіях. Тому саме дехто твердить, що наради конференції це парадокс, тобто суперечність. Бо що інше говориться, а що інше твориться.

Не зважаючи на дійсність, пригляньмося, що осягнено на папери. Сталося так, що делеґати, замісць радити над справами, на котрі погодилися великі держави, мусіли витрачувати час на вигладження непорозумінь, які підносила Советська Росія. Отже з того огляду конференція перемінилася на конференцію всесвітніх торгів за засади. Одначе, коли порівнати вислід конференції у Сан Франсиско з вислідом нарад в Домбартон Овкс, треба признати велитенський поступ. Цей поступ зводиться до таких 9 точок:

Перше: Цілі будучої світової орґанізації, яка виходить з конференції, є далеко ширші і більше шляхотні, ніж їх зазначено в Домбартон Овкс. Так, напр. чартер будучої ліґи націй обіймає засади справедливости, на якій мають опертися члени ліґи у своїх міжнародних рішеннях. Потім згадується про конечність притримуватися засад міжнародного права, шанувати суверенні права націй, признававати право рівности і право самовизначення народів та наставати на признання прав людяности й основних свобід.

Друге: Загальна асамблея делеґатів ліґи націй не є рішальним міжнароднім парляментом, лише тілом для передискутування засад і справ обнятих чартером ліґи. Там можна буде обговорювати між ін. свободу одиниць і поширення прав для кольоніяльних народів.

Третє: Держави, які мають під своєю адміністрацією кольоніяльні народи, мають обовязок здавати звіти до спеціяльної комісії про поступ цих залежних народів, щоб з часом їм можна признати право незалежности.

Четверте: Пять великих держав згодилися признати шістьом меншим державам право голосу в Раді Забеспеки нової ліґи, а ця рада заступає властивий світовий парлямент, бо має право вирішування.

Пяте: За згодою Великої Пятки признається існування окремих орґанізацій реґіональних, як ось Між-Американської Юнії, або союзу кількох держав в Европі для забеспеки перед німецькою аґресією.

Шесте: Чартер нової ліґи є більше гнучкий, ніж був чартер колишньої ліґи. Асамблея може поручити Раді Забеспеки усунути такі відносини в якійсь частині світу, які загрожують мирови або грозять загальною війною. Рада Забеспеки може від себе запропонувати спорючим сторонам умовини, на яких вони можуть погодитися. На підставі чартеру нова ліґа може скликати конституційну конвенцію світової ліґи для зміни чартеру, одначе, що правда, лише за згодою всіх пяти великих держав, значить Америки, Англії, Росії, Франції й Китаю.

Семе: Одною з найважніших комісій будучої ліґи є Економічна й Суспільна Рада, яка може творити спеціяльні комісії для студій відносин і доручати відповідні зміни, щоб не допустити до війни.

Осьме: Велика Пятка переборола трудноці, які можуть вийти при дискусії над правом всіх націй при вирішуванню справ. Щоб на скільки лише можна стримати вибух пристрастей признано державам Великої Пятки право вета при вирішуванню. Ця справа забрала найбільше часу і були моменти, коли здавалося, що конференція розібється через домагання Советів, щоб заборонити не лише вирішення, але навіть саму дискусію над якоюсь справою, коли одна з великих держав спротивиться. Коли остаточно цю справу полагоджено компромісом, конференція аж тоді перескочила найтяжчу перепону.

Девяте: Вирішено також, які держави мають бути приняті до нової ліґи.

Коли йде про це, щоб чартер нової ліґи не остався на папері, треба буде багато зусиль і диплььоматичного хисту, щоб його ввести в життя. Про це говорив один з найбільших ідеалістів, а це маршал Ян Смутс, що заступав Південну Африку, безпосередно після закінчення дискусій над чартером. Він памятає ще давню Ліґу Націй, брав у ній нераз участь і знав її недомагання. Отже на підставі такого досвіду він твердить, що нова конференція у Сан Франсиско, створивши чартер для нової ліґи, розпочала „монументальне завдання, щоб відбудувати р о з ч а р о в а н и й світ". Смутс каже, що конференція щойно створила машинерію для вирішування міжнародних справ, але ще не приступила до „центральної проблєми", якою є відбудова Европи.

Микола Чубатий.

Справа всесвітньої орґанізації українців поза Україною

Одну із найглибших поем „Посланіє" заадресував Тарас Шевченко до братів в Україні та поза Україною сущих. Видно поет віщим духом немов предвиджував, що на шляху до повного визволення українського народу потрібні будуть не тільки жертви людей, але також боротьба за волю приневолити багато українців та українок з болем серця покидати дороґу українську землю та проживати поза Україною так довго, як довго Україна є **нашою,** одначе **несвоєю** землею.

Друга світова війна та окупація України червоними росіянами викинула знов з України сотні тисяч дітей України до десятка тисяч тих, що вже передше мусіли були покинути українську землю. Коли до цеї політичної еміґрації додамо біля міліона українців та українок так званої зарібкової еміґрації, що покинули давніше рідну землю шукаючи хліба поза Україною, бо багата українська земля дітям тої землі того хліба дати не могла, то ми стоїмо перед фактом, що нині поза Україною на заході, себто в Европі та Америці, опиниться біля трьох міліонів українських людей — як кричучий доказ крайно ненормальних відносин на рідній українській землі. Три міліони поза рідною землею це стільки, кілько всіх людей мають такі невеликі народи, як фінляндці, норвежці чи литовці.

Еміґрація такої маси українців поза Україною насуває з черги дальше завдання зорґанізуватися тим міліонам, щоби стати правдивою користю для України, а не тільки міжнародним тягарем, що ним прийдеться опікуватись міжнародним орґанізаціям, що покликані до опіки над людьми викиненими з рідної землі.

Куди розлилося українське горе?

Український елемент поза Україною сконцентрував досі в кількох осередках еміґрації. Найстаршим та матеріяльно найсильнішим осередком це українська еміґрація в Злучених Державах Північної Америки. Різно нараховуємо її силу. Одні нараховують пів міліона, другі й більше, всеж таки це найстарша та найповажніша збірнота українців поза Україною з власними вже церковними епархіями, господарськими орґанізаціями та сотнями товариств та народних домів.

Політично ця збірнота українців розбита та розпорошена, а теперішне большевицьке лихоліття на Україні ще більше витворило хаотичні відносини серед українців Злучених Держав. Всеж таки числячися з істнуванням тої збірноти, що матеріяльно потрафила вже устаткуватися, вона в силі стати найповажнішим звеном в орґанізації всесвітнього союза українців поза Україною.

Друга з черги щодо своєї поваги та значіння це канадійська збірнота українців в числі понад 300 тисяч. Канадійські українці здебільша працюючі в рільництві більше духово сконсолідовані ніж український робітничий елемент розпорошений по різних індустріяльних осередках Злучених Держав. Канадійські, подібно теж як американські українці сконсолідовані вже на церковному полі у своїх епархіях. Вони посідають свої культурні та господарські установи, тому з природи річи побіч українців зі Злучених Держав моглиб та повинні стати другим що до свого значіння звеном всесвітньої орґанізації українців.

Третою збірнотою що до своєї активности нині це арґентинські українці дарма, що вони мабуть менше чисельні від бразилійських українців. Причина живої активности перших, а мовчанка других, лежить у специфічних відносинах в обох цих країнах Полудневої Америки. Диктаторський режім през. Варґаса в Бразилії неприхильний до чужих національних ґруп унеможливляв прямо якенебудь орґанізаційне життя в українськім напрямі навіть в церкві. Тепер мають відбутися в Бразилії свобідні вибори і є всяка надія, що новий режім стане більше толерантним для непортуґальсько-бразилійських н а ц і ональних ґруп, серед яких теж українці будуть могли відбудуватися орґанізаційно та відґравати таку принайменше ролю, як її відґрає нині арґентинська збірнота українців.

Дочисливши менше чисельну збірноту українців в Ураґваю, маємо образ українців розкинених як зорґанізовані збірноти по цілім американськім континенті.

Поза Америкою до війни більші скупчення українців були в першу чергу у Франції. Перед війною нараховували там українців від 50—100 тисяч. Нині це число кількакротно збільшилося. Французька збірнота українців має всі можливости сконсолідуватися тому, що Франція країна неперенаселена та радо приймає словянський елемент як нездеґенерований і спосібний піднести катастрофально низьке число природного приросту населення Франції. Це є теж причиною, що набуття французького горожанства, себто натуралізація, зі всіх держав Европи там є найлекша.

Поза Францією ледви чи деінде по цій війні сконсолідується якась більша збірнота українців й то з різних причин; в першу чергу з економічних, в другу чергу з політичних причин. З політичних причин немає найменшої надії на сконсолідування української збірноти в Чехословаччині, бо та на ділі стала сателітом Советської Росії, головного противника визволення українського народу. З господарських причин не зможе сконсолідуватися ніяка поважніша українська збірнота на терені Німеччини, бо по війні Німеччина стане країною крайнє перенаселеною, отже не буде мати місця для ненімців та до того матеріяльно знищеною. Другі країни як Бельгія, Голяндія самі малі та перенаселені.

Сотні тисяч українських людей нині зґромаджених головно в Австрії та Німеччині будуть мусіли відплисти десь в інші заморські країни. Булоб найкраще ще, колиб вони моглі відплисти до істнуючих вже українських осередків в Америці та їх скріпити і оживити. Надії на еміґрацію до Злучених Держав немає майже ніякої, натомісць така еміґрація ще можлива до Канади та то країв Полудневої Америки.

Ось так представляються українські збірноти розкинені по країнах Америки та Европи. Мимо політичного розбиття та мимо доволі значного хаосу викликаного великанською аґітацією з боку Советської Росії серед українців поза межами України така консолідація мусить наступити і перед українцями поза межами України стоїть чергове завдання створити Всесвітний Союз Українців поза межами України. Створення такого союза є конечністю, якщо ці міліони українців розкинені по всему світу не мають бути для України та для справи визволення українського народу в Европі змарнованими.

Створення Всесвітного Союза Українців є конечно потрібне не тільки для політичних справ, воно є потрібне передовсім для дальшого розвою української національної культури. Відомо, що на Україні українська національна культура найшлася в дуже скрутнім положенню. Українську культуру наших батьків, дідів та прадідів нові можновладці України хотять заступити культурою українською тільки формою а неукраїнською своїм змістом. На зовні кажеться, що це має бути культура соціялістична, одначе на ділі це культура московська.

На десятки літ український нарід у Европі буде виставлений на експеримент відукраїнщення, духовного каліцтва, дарма, що в українській мові. Це є

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

30) (Всі права застережені)

— І ви? — здивувався „бос". — Виж наглядач, розпорядок увірвання платні вас не торкається.

— Так, — хорват відповів, — але торкається робітників, а я не хочу бути від них ні ліпший, ні гірший.

— Вас тільки трьох залишає роботу? Чи може ще трьох надійде? — вставив глузливо писарчук.

— Робітники рішили залишати всі до одного! — заявив Безхатний.

— Як? — „бос" скрикнув. — Так робота стане на цілий тиждень. Не буде кому коней доглянути!

— Це вже вас нехай голова болить! — сказав хорват.

— Ніхто не має права залишати роботу без попередження! — перечив управитель. — Це не квитування, а страйк, змова!

— А урывати платню маєте право без попередження? — спитав Безхатний терпко.

— Не від мене залежить — розвів „бос" руками. — Так розпорядилася компанія, а я не в силі щось змінити. Отщо, хлопці! Я давніше завважив, що вас трьох робітники слухають, вважають за авторитет. Не залишите роботи ви, так і інші не залишать. А я, — тут „бос" усміхнувся лукаво, — вистараюся у компанії, щоб вам трьом платні не урывали. Згода?

— Ні! — в один голос відповіли всі три.

— Завзяті хлопці! — знову усміхнувся. — А як би вам дали по десятці місячно більше, як досі? Що ви на те?

— Тобто, хочете нас підкупити? — засміявся Безхатний глузливо.

— Ну, якеж це підкупство? Ви добавки варті!

— А робітники не варті?

— Чи ми можемо сказати про прибавку робітникам? — встряг у розмову досі мовчавший Стах.

— Борони Боже! — злякано сказав „бос". — Ніхто не сміє про те знати.

— Так ми не годимося.

— Ми годимося далі працювати без ніякої добавки, тільки не урывайте платні робітникам! — заявив хорват.

— Не можу, ніяк не можу!

— Так про щож більше говорити? Давайте наші „тайм чеки".

Бос злісно пробубнів:

— Каятиметеся ви ще! Памятайте, що в цій компанії ви роботи більше не дістанете!

— Овва!.. Не стільки світу, що в вікні! — номовкою відповів Безхатний.

— Побачите! А не забувайте, що компанії обмінюються чорними листами. Не дістанете праці ні в якій іншій! — страхав писарчук собі.

— Не маєте чого нами клопотатися!

Писарчук виписав посвідки до головної управи. Всі три забралися пакувати манатки. В кемпі їх нетерпляче ждали. Розповіли про спроби їх трьох задобрити підвижкою і зірвалося обурення. Кемпу наче замело: пішли й ті, що з початку вагалися, що діяти.

Хвилин через десяток всі вернули з „босом" разом. Дядько в різних калічених мовах взявся робітників страшити. Головно налягав на чорну листу. Безхатний відповів, що в кожній країні, за вийнятком хіба Росії, робітники мають право леґально боротися за кращі умови. Одним з засобів такої боротьби є страйк. Але тут навіть не страйк, а загальне залишення праці. Бос твердив, що це таки страйк за намовою. Страйки може викликати тільки юнія лісових робітників, до якої ніхто з кемпи не належить. Йому відповіли, що юнія лісових робітників комунізуюча і їй ходить не про справжнє поліпшення умов праці, а про ворохобню. Юнії можна вірити, колиб юнійні лідери самі пробували працювати в лісах чи де інде. Про умови життя робітництва — копальняного, лісового, чи якого іншого, ті лідери не мають зеленого поняття. Чуються робітниками постільки, поскільки живуть з робітничих вкладок.

Переговорювали довго, з тим самим успіхом. Але душ зо тридцять комунізуючих погодилися працювати за зменшену платню. Певно заболіло їх, що Безхатний від їх юнії відхрещувався. Ото пятьдесять сім душ не піддалися. Так під обід місили вже снігами в напрямі залізної дороги. „Бос" загрожував на відхідне поліцією; страхав, що таку банду у Сулукавт навіть не впустять. І дарма.

З усіх робітників тільки один поласився на компанійне добро. Захопив покривало, якому й ціна не більш трьох долярів. Напівдороги нагнали робітників управитель з писарчуком, оба узброені револьверами. Вкрадене добро відобрали. Ніхто не обставав за винуватими, навпаки — бештали й сварили його. Розюшений „бос" бажав відобрати „тайм чек" винуватого. Цього не дозволили.

— Карою для нього буде сором і недовіря товаришів! — за всіх заявив Безхатний. — Цієї кари вповні вистане. Не Бог зна який скарб він забрав.

— Злодія треба вчити, щоб вистерігався всякий! — кричав управитель.

— Не вдасться! Людина по дурноті поласилася на дрібничку, а ви вже й шкуру готові з нього здерти? Соромилисяб!

Вернулися обидва ні з чим. А нарано кожний робітник одержав по парі десяток заробітку й журився, — щож далі діяти? Властива зима щойно починалася. Стах і хорват зо своїми відїхали у Форт Вілйєм. Безхатний хотів їхати в Квебек. Тільки з чим їхати, й до кого? Надія може вже й замуж вийшла, добрі дівчата не засіджуються довго. Замісць Квебеку опинився він в Кенорі.

(Дальше буде).

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

1) Форма Допомоги.

В європейських краях, зокрема в Швайцарії, почалась стара метода формування різного роду допомогових комітетів. Управа Злученого Українського Американського Допомогового Комітету повідомляє, що так довго поки не буде створено одного, безпартійного, чисто гуманітарного Комітету, визнаного місцевою владою, ніякої допомоги до цього краю не буде висилати.

Рівнож Допомоговий Комітет не буде давати помочі поодиноким людям там, де вже встановлений місцевий допомоговий Комітет.

Для вдержання наведених правил треба теж загальної піддержки нашого громадянства в Америці, бо всякі окремі посилки не тільки не помагають, але вносять повну анархію в організовану допомогову працю.

2) Відшукання пропавших осіб.

Для кращого ведення праці над пошукуванням за збігцями та пропавшими людьми, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет став членом товариства Central Location Index, яке вже має велику статистику збігців та стоїть у звязку з усіми державами, які передають цій організації імена збігців на їх території.

До праці в Сентрал Локейшен Індекс запрошено Впр. о. совітника **Льва Чапельського**. В пошукуванню за пропавшими особами треба подавати крім імени все, що могло улекшити пошукування.

В справі пошукування за людьми з Західної України, Комітет звернувся з проханням до уряду радянської України.

3) Іміграція збігців.

Допомогою в переселенню збігців, які не можуть вертати в рідні сторони, займається Міждержавний Комітет Помочі Збігцям з осідком в Лондоні.

Просимо усю нашу пресу в Америці та старому краю подати до відома наших людей, щоб в справах імігації звертались до наступних урядів Міждержавного Комітету — та рівночасно повідомляли про це наш Допомоговий Комітет.

У Франції:
Mle. Gouverneur Victor Valentine Smith, 77 Champs Elysees, Paris, France.

Швайцарія:
Dr. Heinrich Rothmund, Palais Wilson, Geneva, Switzerland. Ass't Mr. Jean Mertz.

Бельгія:
M. Marcel Dehendre, 11 rue du Gentilhomme, Brussels, Belgium.

Італія:
Sir Clifford Heathcote-Smith, c/o Allied Commission Headquarters, APO 394, C. M. F. Italy.

Єгипет:
Thomas H. Preston, Honoka Building, Sharia eb Swan, Carden City, Cairo.

Копію листів до згаданих урядів вислати негайно до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

4) Чи можна вратувати збігців?

По останніх відомостях Американської Ради Добровільних Допомогових Організацій, рішено в договорі в Ялті, що піддані російської держави мають бути передані совєтському урядови. Чи це відноситься теж до горожан Західної України, це не відомо.

Справою політичних збігців займаються різні уряди і вони готові дати право „азилю" тим людям, якими займеться якась організація.

Для цієї справи **обєднані жидівські організації збирають 88 міліонів долярів.**

У нас деякі організації та одиниці посвячують майже увесь свій час та гроші на ратування наших людей, відбивання ворожих, безосновних наклепів та на **створення організації, яка моглаб заступитись за нашими людьми перед державними урядами.**

Рівночасно другі організації і люди стараються цю організовану допомогу розбити або її спаралізувати.

Тепер, більш як коли, треба, щоб наше організоване громадянство поперло допомогову акцію не словами, але ділом, а саме: **Масовими жертвами та масовим вступом в члени Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, усіх наших церковних та світських організацій та кожного свідомого американського українця та українки.**

Тільки це буде гідне зрілого громадянства та дасть моральну і матеріяльну силу Допомоговому Комітетови повести успішну працю допомоги нашим нещасним жертвам війни.

Не треба відкладати ані чекати на дальші заклики.

Нехай кожна організація та одиниця сповнить свій обовязок та пришле свою вкладку та жертву.

Памятаймо, що дозвіл Президентської Воєнної Допомогової Контрольної Ради на збірку $300,000.00 та одіжі ставить нашу імігацію та кожного з нас на іспит національної зрілости та гуманности.

Хто голоситься в ряди народних гуманітарних робітників — нехай зараз вишле свою жертву та стане членом:

Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1161
Philadelphia 5, Pa.

Усі жертви зложені через Допомоговий Комітет є звільнені від державного доходового податку.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Authorized by The President's War Relief Control Board to solicit among Americans of Ukrainian descent funds to the limit of $300,000 per year and contribution of relief supplies for distribution to Ukrainian war sufferers through war relief agencies registered with The President's War Relief Control Board.

величезна небеспека для української національної індивідуальности. Тому поза межами України Всесвітній Союз Українців мавби подбати про дальше культивування правдивої, незасміченої московськими елементами української культури в окремих установах, створених там, де обставини показалибся найбільше пригожими, але з призначенням для українців по всьому світу поза обсягом впливів Совєтської Росії.

На теперішнім українським поколінню спічне обовязок зберегти духове сокровище, спадщину батьків та прадідів наших. Великий запас культурних українських сил, що нині є в Західній Европі, зробить таке завдання зовсім можливим до зреалізування, бо ніде правди діти, брак фахових культурних сил все був найбільшою болячкою по всіх осередках українських збірнот за океаном.

Вкінці такий Всесвітній Союз Українців мавби бути союзом самопомочи передовсім в часі розміщення тих сотень тисяч нових українських емігрантів з рідної землі.

Практично думати про створення Всесвітнього Союза Українців поза Україною треба тепер. Досі стрічався такий плян з труднощами воєнної натури. Для прикладу інша політика Америки та Канади, а інша Аргентини були великою перешкодою в навязанню близьких взаємин поміж тими українськими збірнотами бо з тим все приходилося рахувати, що українці живучі в поодиноких краях мусять в першу чергу мати на увазі горожанську льояльність до своєї країни. Тепер Аргентина політично кооперує з державами демократії та ці перешкоди уступили. Тому пора приступити до реалізації загального бажання всіх національно свідомих українців — до створення одного Всесвітнього Союза Українців поза межами України.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Жіночі збори в справі допомоги акції З. У. А. Д. Комітету.

У виконанню рішення конференції Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулася в Ню Йорку 26. травня і в порозумінню з Обєднанним Комітетом Українсько-Американських Товариств у Ню Йорку створено в Ню Йорку Український Жіночий Підкомітет для Допомогової Акції з назвою в англійській мові: Оксиліярі то ди Юнайтед Юкраїніян Амерікен Риліф Комітi на спільнім зібранню жінок і Обєднаного Комітету в пятницю 15. червня.

На зібранню цього підкомітету в понеділок 18. червня пані А. Бенцал здала звіт із відвідин складниці Юнітеріен Колекшен Вергавс, Юкраініян Риліф, під ч. 31 Іст 35 вулиця в Ню Йорку, заявляючи, що там найшла усе в повному ладі. Тому, що Український Жіночий Підкомітет покликано до життя на те, щоб сортувати надіслані убрання, що працю можна буде розпочати у складниці вже після 1. липня б. р. Зогляду, що у складниці нема забагато місця під теперішню пору, рішено віднестися до церков, щоб вони у своїх забудуваннях найшли відповідне місце для тимчасового складання і принимання одіжи, а в означений час ці вбрання будуть перевезені до головного складу. Тому, що це буде вимагати багато праці, кожне сестрицтво чи яка інша жіноча організація повинні делегувати до праці своїх членок на такий час, який призначить Український Жіночий Підкомітет.

Після того рішено звернути увагу загалови, щоб убрання приходили чисті, й понаправлювані, бо брудні й подерті не надаються до вжитку. Пакунки, висилані поштою з інших місцевостей, не повинні бути великі й повинні бути адресовані просто до Юнітеріен Колекшен Вергавс.

Після обговорення осьтих справ вибрано до праці уряд в такому складі: предсідниця А. Бенцал, містопредс. С. Галичин і Е. Ликтей, секр. рекорд. Марія Близнак, касієрка М. Бодак, секретарка кореспонд. М. Сталена і С. Курилас. Контроля пані: Марусевич, Пелешок і Мельник, пресова служба Клячко, Піддубчишин, Галичин.

Марія Близнак, секретарка.

ВИЛКС-БЕРИ, ПА.

Українським Жертвам Війни.

Українці в Вилкс-Бери постановили, що справа допомоги жертвам війни є теж їхньою справою. Допомогова акція почалася збіркою на свяченім 13-го травня, а на 27-го зійшлися представники місцевих організацій і оснували Український Допомоговий Комітет. В першім місяцю свого існування Комітет вивязався успішно, бо місцеві організації вже вплавили вкладку до Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в Філядельфії, а їхні члени спішать з жертвами.

Спішать з жертвами, та не всі. Спішать ті, що небагаті. Бо от наприклад, Іван Мазур дає сто долярів до надзвичайної кампанії „Свободи" і каже: „Бракує Вам 422 жертводавців, тепер буде бракувати одного менше. Не для гонорів даю сто долярів, але на це, щоб збудити тих, що можуть навіть більшу суму дати. Вони мабуть не мають смілости бути першими з Вилкс-Бери". Є надія, що сумління промовить до серця тих, що отягаються з жертвою.

Слідуючі збори представників місцевих організацій відбудуться в неділю ввечір, першого липня. Відділи, що не були заступлені на перших зборах, повинні допильнувати цеї нагоди і взяти участь в нарадах, щоб дійсно ціла громада виявила свою жертвенність жертвам війни.

Г. Герман.

ІКЕС ВЗИВАЄ ЩАДИТИ ТОПЛИВО.

ВАШИНГТОН. — Адміністратор твердого опалу, Геролд Л. Ікес, взиває американське громадянство щадити опал, бо в противнім разі наступної зими будуть мерзнути. Він каже, що в багатьох місцях люди далі вживають топлива і марнують його зовсім непотрібно. Адміністратор Ікес сказав:

„Німеччина вже переможена, але нам далі бракує топлива. Тому проситься громадянство щадити кождий фунт вугля і коксу та кождий гальон оливи, бо як спалите їх тепер, то на другу зиму це дуже відчуєте".

OBI.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

22. червня 1905.

ПЕРШИ УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В АМЕРИЦІ.

Панна Галя Констанкевич, донька пароха з Шамокін, Па., покінчила недавно музичні школи з дуже добрим успіхом. Кожний, хто мав нагоду її чути, каже, що в неї незвичайний талант і що як піяністка має перед собою гарну будучність. Треба знати, що панна Констанкевич, хоч вихована в Америці, є дуже доброю патріоткою і не жалує свого труду там, де треба помогти українському народови.

Минулого четверга покінчив політехніку в Лігай Юниверсити в Савт Бетлегем, Па., п. Михайло Курила, син убогого робітника з Елмайра Гайтс, Н. Й. Він покінчив науку з відзначенням і за те дістав від университету медалю, а $100 нагороди за свою промову: „Федерал регулейшенс оф Інтерстейт Комерс". Це присить велику честь не лише йому самому, але його батькам і цілій американській Україні.

УКРАЇНЦІ У ФРАНЦІЇ.

Галицькі українці починають виіздити на зарібки до Франції. Львівська „Свобода" пише, що дістала лист від Томи Макогона з Франції, що він працює там на фармі разом із своїми 5 товаришами з села Іваничани.

СВЯЩЕНИКИ ДО КАНАДИ.

Через Ню Йорк дня 13. червня переїхали вислані о. Плятонідом Філясом два оо. Василіяни, о. Тимочко і Волинець. Крім священиків поїхали туди дві сестри служебниці і один василіянський брачик.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ РОСІЄЮ І ЯПОНІЄЮ.

З Вашингтону звідомляють під датою 12. червня, що російський уряд приняв предложення президента Рузвелта розпочати мирові переговори для закінчення війни між Росією й Японією. Цю заяву передав усно президентови російський амбасадор у Вашингтоні граф Касіні. Амбасадор звідомив теж Рузвелта, що Росія вишле двох своїх повновласників на розмову з японськими повновласниками. Ще лише не означено місця, де повновласники мають зіхатися.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
З НОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у книгарні
"SVOBODA"
JERSEY CITY 3, N. J.
83 GRAND STREET

У СВОЇЙ ШКОЛІ.—Генерал Айзенгавер вписує своє імя в книгу гостей підчас своїх відвідин в військовій академії в Вест Пойнті, Ню Йорк. Він покінчив був ту академію 30 літ тому.

РОБІТНИЦІ Й РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працею, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі". Зголошуючись у них скажіть їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій часописи.

ПОШУКУЄМО 423 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

76) Братство св. Йосафата, відділ 477 У. Н. Союзу, Гудсон, Н. Й. $100.00
77) Василь Лазута, Ню Йорк, Н. Й. 100.00

Разом $ 200.00
Попередно проголошено 7,500.00
Разом $7,700.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулись 21. червня 1945 року в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж.

У нарадах взяли участь: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний секретар Д. Галичин, головний касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив наради в годині 1. пополудне, та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів повного екзекутивного комітету, а також предложив такі справи, що їх треба полагодити на цих зборах. Ці справи є отсі:

Купно бондів. Закуплено такі бонди: Texas Electric Service Co. 2¾%, за $50,500; Texas Power and Light 2¾% за 50,375; United States Treasury Seventh War Loan 2½%, за $532,500.

Продаж реальностей. Продано реальність під ч. 200-210 Гренд Стріт, Олифант, Па., за $11,000, а також рішено продати реальність під ч: 64-66 Шерман Плейс, Джерзі Сити, Н. Дж., за $82,500.

Також рішено помалювати дім У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж., та поробити в ньому конечні направки.

На цьому вичерпано програму нарад, і головний предсідник закрив збори в годині 4. пополудні.

Д. Галичин, гол. секретар У. Н. Союзу.

ПОВІДОМЛЯЄМО

ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ 71 І 235 З РОСФОРД І 165 ТА 167 З ТОЛІДО, О., що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ЦИХ ВІДДІЛІВ
відбудуться
В НЕДІЛЮ, 1. ЛИПНЯ (JULY 1, 1945)
в годині 3. пополудні
В САЛІ під ч. 139 ВОЛНАТ СТРІТ, РОСФОРД, О.

На ці збори повинні прийти урядники й всі члени згаданих чотирьох відділів. У важних організаційних справах промовлятиме головний радний **Д. Шмагала** й організатор У. Н. Союзу **Д. Білецький**. На зборах можуть бути приявні також і не-члени.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то памятайте, що про те все є дуже цікавий матеріял у книжці:

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

ПЯТЬДЕСЯТЬЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і ви того Гостя до своєї хати, бо в його говарисні розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату памятайте, що вим виявляєте теж і те, що ви є з цілим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для — нас, для — нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: $2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропамятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за $3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОРТЕР — ЛЕГКА ПРАЦЯ
54 год. тиж.—праця через день тільки
ДОБРА ПЛАТНЯ
Приємні робітничі умовини
Післявоєнне запевнення
W M C правила заховуємо
FINCH TELECOMMUNICATIONS, Inc.
1 Pleasant Avenue, Clifton, N. J.

ПРАЛЬНЯ
Досвідчених і недосвід. робітників
ДОБРА ПЛАТНЯ
Приємні робітничі умовини
Музика в часі праці
Повоєнна робота
ROYAL CREST LAUNDRY
Market & East 32nd St., Paterson, N.J.

Ковальського помічника
досвідченого при троках у шапі.
$1 на годину, постійна робота
Голосіться Galinkin Bros,
90 Somerset Street, Newark, N. J.

ЗАГАЛ. РОБІТНИКІВ У ПРАЛЬНІ
досвідчених і без досвіду
ДОБРА ПЛАТНЯ — СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ
Приємні умовини
40 годин — досить овертайму
QUALITY LAUNDRY
720 Avenue A, cor., 31st St.
BAYONNE, N. J.

Пейнтара автів
добра платня — стало
Приємні робітничі умовини
Праця по війні, 44 год. Досить оверт.
R. S. King
5 Mertz Ave., Hillside, N. J.

Мужчини до чищення
44. год. тижнево, $112.50 місячно і овертайм. Стале заняття. Вакації і інші користи. **P. S. No. 102,** Archer Street and Taylor Ave., Bronx, N. Y.

МУЖЧИН
ПЛЯНУЙТЕ ТЕПЕР НА ПІСЛЯ V-J DAY
РОБІТНИКИ
СТОРОЖІ
ЮТИЛИТИ МЕН
МАШИН ОПЕРЕЙТОРИ
ЯРД МЕН
МАТІРІЯЛ ГЕНДЛЕРС
ДОСИТЬ ОВЕРТАЙМУ
Змінні шифти і звичайна денна робота. Ми будемо тут і після війни; стара установа. Воєнна Сущна Фабрика. W M C правила заховуємо.
IRVINGTON VARNISH & INSULATOR CO.
GROVE ST., IRVINGTON 11, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ТРОК МЕХАНІКІВ
Ветерани перші
змінні шифти
стале заняття
з повоєнною забезпекою
фльотна робота
W M C правила заховуємо
KRAFT CHEESE CO.
974 West Side Ave., Jersey City, N.J.

Фабричних помічників, стале заняття
75 ц. на годину і овертайм
Голоситись **Premier Gym. Mat Co.**
780 Easte 135 Str., Bronx, N. Y.

М У Ж Ч И Н
до нічної роботи
Ладувати і розладов. вироб. продукти
40 годин, досить овертайм
ДОБРА ПЛАТНЯ
FOOD FAIR PRODUCE WAREHOUSE
838 Main Avenue, Passaic, N. J.
Phone Passaic 3-4112

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

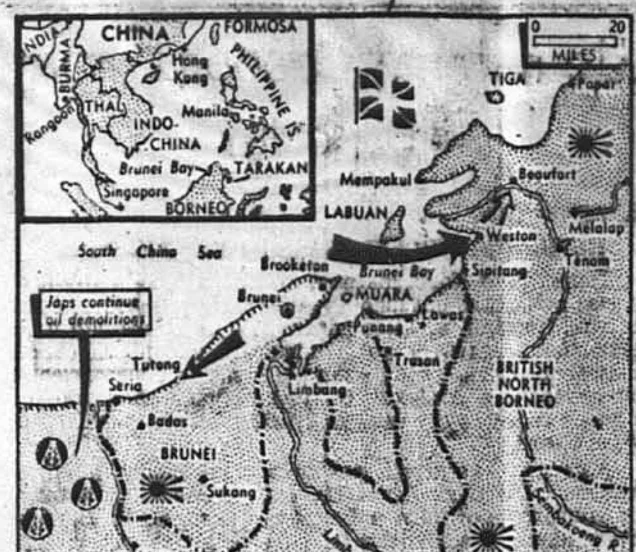
Дівчат—Жінок
родинне прасов., маглюв. і старчов. велика ручна пральня, приємні роб. умовини, добра платня, стало, 5 днів
Anderson Laundry
956 Madison Ave. (75th St.) N. Y.

ЗАГАЛ. РОБІТНИЦЬ У ПРАЛЬНІ
досвідчених і без досвіду
ДОБРА ПЛАТНЯ — СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ
Приємні умовини
40 годин — досить овертайму
QUALITY LAUNDRY
720 Avenue A, cor. 31st St.
BAYONNE, N. J.

ГАЧКУВАЧОК
On link and link machine
ДОБРА ПЛАТНЯ, СТАЛО
Досить овертайм
Приємні робітничі умовини. Повоєнна нагода. WMC правила заховуємо.
PETER BIEBER
6815 Madison St., Guttenberg, N. J.

ОПЕРЕЙТОРОК
на merrow машині
ДОБРА ПЛАТНЯ
Постійно — досить овертайм
Приємні робітничі умовини
Повоєнна нагода
W. M. C. правила заховуємо
PETER BIEBER
6815 Madison St., Guttenberg, N. J.

ЖІНОК — ЧИСТИТИ
У ВЕЛИКІМ ОФІСОВІМ БУДИНКУ
СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ ЦІЛИЙ РІК
30 ГОДИН ТИЖНЕВО
ГОЛОСИТИСЬ: ROOM 1123
MILITARY PARK BUILDING
60 PARK PL., NEWARK, N. J.

DRIVE INTO BORNEO—Map shows where Australian troops landed at Brunei, Borneo, but were halted by swamps at Tutong, in drive toward Seria oil fields. New landing was made at Weston and drive started toward rubber center at Beaufort.

НОВІТНІ ВИГАДИ В СТАРИНІ

5)

Кольоси старини.

Проти того дрібязку згадаймо про велитнів. Уже в старині були будівлі, що вводили в подив своєю висотою. Славна вежа Фарос на морську ліхтарню коло Александрії, що зачислялася до сімох чудес світа, була висока на 160 метрів і коштувала міліони. Хто тепер пливе зі Старого Світа до Північної Америки, то як перше з н а м я Нового Йорку бачить величезну статую Свободи. З північно-американською статуєю Свободи можна порівняти старинний кольос на Родосі. Він був твором Хареса з Ліндоса і зображав бога сонця. Спіжева статуя було 70 локот висока, та не стояла вона, як деколи гнуть байку, над пристанею, тільки недалеко входу до тої пристані. Мало хто зміг обняти його великий палець, а кожний із його пальців був більший, чим переважне число статуй. Коли перестояв 66 років, завалився в 227 році перед Христом від землетрясення. Відтак пролежав на землі близько 900 років. В 672 році по Христі продав його арабський генерал одному жидови, а той обладував спіжем 900 верблюдів.

Стремління до ефекту, намагання за всяку ціну викликати подив у старину взагалі не було нічим незвичайним. Ба, дехто навіть носився з думками ще в більшій мірі фантастичними, ніж найсміливіші пляни новітніх будівничих, різьбарів та інжинірів. Нагадаю при тій нагоді славний плян ученика Лізіппового, Стасікрата. Він, як згідно свідчать Плютарх, Пліній і Страбон, захотів переробити великанську, скалисту гору Атос на кольосальну статую Александра Великого. Отся найбільша зі всіх на світі статуй мала держати в лівій руці місто, в якім змогло би зміститися 10,000 мешканців, а в правій урну, з якої плила би до моря ріка. Безперечно — думка, яка що до величности пляну не лишає більш нічого бажати; її виконання сміло можна було би рівняти що до сензаційности з вежою Айфля в Парижі!

Найстарші страйки.

Не минає майже й один місяць у році, щоб часописи не подали нинішному читачеви звістки, що десь там вибух с т р а й к, викликаний одною чи другою робітницькою організацією. Але страйкували вже в сірій старині, іменно в Римі. Як на політичнім полі були сецесії та відома військової служби тими средствами, якими плебеї добували свої найважніші державно-горожанські права, так само могла деколи виринути й серед членів якогось цеху гадка, подібними способами боронити чести й зиску своєї громади. Цінний приклад такої с т р а й к уючої кляси подає нам римський історик Лівій. Було це в 311 р. перед Хр., коли в Римі нечайно застрайкувала поважна корпорація музикантів. Від часів Нуми Помпілія творили вони одну громаду, яка тісно лучилася, щоб зберегати свої права. До тих горожанських прав трубачів належав і щорічний святочний бенкет на Капітолю. Та в 311 році станули при державній кермі строгі та ощадні цензори і не багато думаючи вичеркнули з етату той бенкет для трубачів, який так довго був у звичаю. Але перечислилися, бо трубачі всі разом подали собі руку, покинули Рим і разом пішки подалися до сусідного Тибуру. Бідні римляни не мали тепер нікого, хтоб їм підчас жертви заграв на флеті. А жертви без проводу музики ніяк не можна було приносити. Та добра порада стала в пригоді. Вислали до Тибуру депутацію, яка ввійшла в переговори зі страйкарями. Та всьо даремне. В кінці на просьби римських послів ухопились Тибуряни підступу. Ображених музикантів запросили одинцем до своїх домів під позором, щоб заграли їм при обіді. А тоді всіх їх попоїли вином. Це, як каже Лівій, не прийшло їм дуже тяжко. Відтак попитих до нестяму позаносили на драбинясті вози і так усіх разом відвезли до Риму. Тут на форум побудилися трубачі на другий ранок від великого шуму. Зробилося стовпище, приступили до переговорів, які цим разом покінчилися успіхом, бо цензори пристали на всьо. Давне, добре право знов привернено для трубачів. Отже лакомі на бенкет й уперті голови упертим страйком зівсім досягли своєї цілі. Хоч би тут і не йшло було за наперед задуману поправу платні, то всеж таки була це перерва в роботі, злучена з добре зорганізованим протестом проти кожного вкорочення доі теперішніх прав—отже страйк. Колиб навіть дати віру Едвардови Целлерови, що деякі деталі того страйку з ходом часу могли бути видумані, то всеж таки в головній основі ядро оповідання треба брати поважно.

До того замітка: також і в середніх віках були тут і там страйки. В 1351 р. повтікали в Спірі ткацькі челядники з роботи, тому, платня їм не вистарчала. В 1234 р. застрайкували в Штравсьбурзі кушнірські челядники, а страйк кольмарських пекарських челядників тривав десять років (від 1495 до 1505).

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СЛОВО БУВШОГО УКРАЇНСЬКОГО КОМУНІСТА.

Як приглядаюсь яничарській роботі наших комуністів під теперішню пору, то не можу видержати, щоб не написати кілька слів. А їхню роботу добре знаю ще з часу, коли сам був колись з комуністами. Наслухався я досить тої мови про свободу, самостійність і соборність України. Після них: все те вже є. І свобода, і самостійність, і соборність. Все те представляє собою „Радянська Україна". Так вони кажуть. А чи справді так є? Хіба ми, що живемо в Америці, не знаємо, чого треба до самостійности якогось краю? Хіба це можливо, щоб „самостійна держава" дозволила на таке вимордування своїх людей, як це було в часі спричиненого Москвою голоду в Україні? Самі американські газети подавали, що тоді згинуло до пять міліонів людей в Україні. Чи моглаб „самостійна" Україна дозволити, щоб з неї вивозили московські чекісти сотні тисяч людей в чужий край, на Сибір, чи деінде, щоб залишались у сльозах батьки і матері за дітьми, чи діти за батьками, чи жінки за чоловіками? Отаке море крови і сліз дозволялаб чужинцеви залишати по собі рідна держава, рідна влада?

Кожний, що хоч трохи мав до діла з комуністами, повинен пізнати, що вони вороги свободи і волі українського народу. Вони служать тільки одній Москві. Як українець з крови і кости я того не міг стерпіти. Тому і посилаю жертву на боротьбу з комуністичною язвою і з ворогом визволення українського народу. І як той, що знає добре большевиків, звертаю увагу нашого загалу на ту отрую, що її Москва впускає в український організм. Підпираймо всіми силами Український Конгресовий Комітет, що веде добру роботу, як і не жаліймо дати жертву У. А. Д. Комітетови на ратунок нещасних українських жертв війни.

Теодор Кіцула,
Джерзі Сити, Н. Дж.

ПОКІНЧИЛА СЕБЕГУБСТВОМ?—Ева Бравн, що за зізнаннями людей з близького оточення Адольфа Гітлера, покінчила себегубством у будинку райхсканцелера в Берліні.

ІЛЮСТРОВАНА
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
з додатком
НОВОГО ПЕРІОДУ
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
за роки від 1914 до 1919.
Написав
МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
Ціна $3.00.
Ця книжка обовязково повинна бути в кожній українській хаті.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"S V O B O D A,"
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
З Канади треба платити тільки американською волютою.

НАЙКРАЩИМ І НАЙЦІННІШИМ ДАРУНКОМ
Є ВСЕ ТАКИ
КНИЖКА
ЧИ МОЖЕ БУТИ КРАЩИЙ ДАРУНОК НІЖ АНГЛІЙСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ?

1) **A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press** $4.00
2) **BOHDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press** $2.50
3) **UKRAINIANS IN THE UNITED STATES, by Wasyl Halich** $2.50
4) **THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York** $1.75
5) **UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning** $1.50
6) **SPIRIT OF UKRAINE, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowyd** $1.00
7) **UKRAINE, AN ATLAS OF ITS HISTORY AND GEOGRAPHY, by Prof. G. W. Simpson** $0.50
8) **THE MODERN UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT, by Prof. Nicholas Czubatyj** $0.50

Замовте собі негайно всі ті книжки за $14.25, чи ті, що їх ще не маєте, а замовлення враз з належитістю шліть на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY. N. J.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членинь, що піврічні збори відбудуться в неділю, 1. липня, в галі церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2. пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на час. Урядники і контроля дадуть звіт за перший піврік. Взиваємо всіх членів платити свої вкладки кожного місяця. Просимо всіх членів вписувати свої діти і внуки до Союзу. — За уряд: Д. Чернявський, предс.; М. Шиманський, кас.; М. Галькевич, секр.

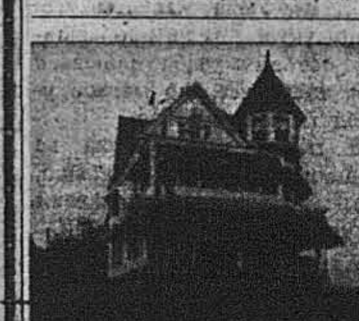
ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 1. липня, зараз по Сл. Божій, в салі парохіяльній. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори. Пригадуємо членам, що Братство буде святкувати свого патрона в неділю, 8. липня. Всі члени мають прийти до салі парохіяльної на 9. годину рано. Зі салі підемо спорядку до церкви на Сл. Божу і панахиду і буде посвячення нового американського прапора. — Уряд.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 1 червня 1945 року помер
МИХАЙЛО ВАРЧАК,
член Тов. Ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай.
Покійний походив зо села Вербів, повіт Бережани, Галичина. До У. Н. Союзу вступив в 1915 році.
Похорон відбувся 4. червня з української католицької церкви св. Михаїла в Вунсакет. — В. Й. П.!
Д. Лободяк, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

П О Ш У К У Ю
ГАВРИЛА ОСІНЧУКА
має мати ресторант у Ню Йорку. Мій син є у Німеччині з його братом, який є доктором і хоче його адреси. Хто знає Гаврила Осінчука, або він сам, хай зголоситься до:
Mrs. MARY BAZAR
344 — 1st STREET, TROY, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
501 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-6646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як **$150**
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 156 St.)
BRONX, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1200. Кулі.

Тарзан був ослаблений упливом крови, і тому він сходив згори повільніше, ніж звичайно.

Зійшовши вниз, він став бігти до літаків, або їх знищити й тим піймати Гітлера.

Та його зочив один з Гітлерових сторожів.

За хвилину застукотіли скорострілі й засвистали кулі над біжучою постаттю.